

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 234. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-falster01-shoot-idm140591133319008.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

Denne Gerning mishagede nogle af mine Venner og Velyndere, af hvilke een holdt det for Synd og Skam at kaste Vrag paa en kostelig Lejlighed, der var sendt fra Himlen, en anden raabte paa, at det var usømmeligt at lade den fælles Tarv i Stikken i vanskelige Tider, naar Stedets Velfærd saa højlig krævede min Tjeneste. - Disse svarede jeg for det første, at Tilgivelse visselig var beredt den Søn, som nøjes med Faderens (GUDs) gamle Miskundhed og med ærbødig Taksigelse afslaa nye Velgerninger; dernæst, at hvis man skulde komme Fornødenheden til Hjælp, indsaar jeg ikke, hvorfor jeg snarere skulde byde mig an paa et anseligt Sted end paa det andet ringere, som ligeledes havde min Hjælp behov; endelig at det passede ikke ilde paa mig hvad *Figentræet* svarede de andre, da de ønskede det til Konge over sig: *Hvor skulde jeg kunne forlade min Sødhed og mine liflige Frugter?* f) - Der var fremdeles en anden Ven, en omhyggelig Husfader og Beregner af menneskelige Vilkaar, hvem jeg tyktes at have gjort mig ilde fortjent af min Husholding, fordi jeg hellere vilde skikke mig efter en tom Philosophie end efter min egen særdeles Profit, fordi jeg holdt min Ærgerrighed i Ave med saa haard en Tugt og saa strænge-Love, at det grænsede til Smaalighed. Ham gensvarede jeg: »Jeg har Overflod af Rigdomme; og skulde du mene, at de fattes mig, saa vær saa god at bevise, at jeg er gerrig. Mit Sind er sandelig højt og frit; og vil du anklage det for Smaalighed, saa bevis, at jeg gør meget af Smaating eller jager efter 235 en falsk Æres Skyggebillede.« Imod dette foreholdt hin mig atter og atter Exempla af de højfornemmeste Mænd her i Landet, ja af Bisper, hvilke, da de dog levede i rigelig Velstand, nylig havde ikke alene tilrevet sig rundeligere Lykkens Gaver, anseligere Bispesæder, da de tilbødes dem, men endog (med Skam at melde) havde afpint Hoffet dem ved at plage det med nedrige Bønnerg). Om de deri havde gjort Ret eller ikke, blev længe afhandlet imellem os. Han søgte nemlig ikke alene at frikende saadanne tiggede og tryglede Formeringer af den hellige Værdighed for al Eftertale, men kundgjorde endog at de vare Tegn paa Dyd og ædeligt Gemyt; men jeg appellerede derimod til Kirkens mere fejlfrie Tider og til de gamle Klerkes Beskedenhed paa følgende Maade: »Giv Agt«, sagde jeg, »med Sind og Øren paa hin kejserlige Røst i Romerretten om Biskopper og Klerkeh): *Kysk og ydmyg skal i vore Dage den Mand være, som udvælges til Biskop, - - Han bør være saa fjærn fra al Æresyge, at han eftersøges for at nødes, viger af naar han adspørges, undflyer naar han indbydes, saa at Fornødenheden af at bede sig undskyldt er det eneste, der taler hans Sag. Thi han er visselig uværdig til Præstedømmet, hvis han ej er ordineret mod sin Villie.* Saaledes vidner *Novatianus* hos *Eusebium* i), og hos *Hieronymum* i Skriftet om navnkundige Mændj), at han *mod sin Villie var ordineret til Biskop i Rom*; for ej at tale om *Ammonio* k) hvilken for at undgaa det ham tiitænkte Bispedømme over Kirken i Alexandria afskar sit højre Øre, eller om *Nilamone* l), en 236 ypperlig og saare hellig Mand, hvilken længe vægrede sig ved at modtage den biskoppelige Værdighed, og, da det alt stod paa, at han skulde ordineres af *Theophilo*, opgav Aanden under fromme Sukke og alvorlige Afbedeiser af denne nye Byrde. Opled atter, farer jeg fort, hin Kirkens gamle *Gznon*, hvilken ifølge *Nicephorum* m) forbyder, at een Stads udkaarne Biskop overflyttes til en anden.« Nu foreholder min Ven og Vederpart mig ud af samme *Nicephoron*) utallige Navne paa Biskopper, som fordum ere flyttede fra eet Sæde til et andet, fra Cappadocia, Berræa, Antiochia til Constantinopel, Rom og Corinth; blandt hvilke ere *Eustathius den Store, den hellige Meletius, den hellige Gregorius, Dositheus, Polycarpus, Palladius, Proclus*, og sekshundrede andre). Disse lod jeg mig villig forekaste og mindede sagtmødig min Ven om, at ingen af disse var til Haanhed for Klerkenes gamle Beskedenhed, saa vist som alle disse vitterligt ere retmæssigt *forflyttede* fra den ene Kirke til den anden og ingenlunde ere selv *overgangne*, det er, de have ikke begærligt (som de fleste af vore Folk gøre) attraaet Omveksling af Lykken for Vindings eller Æres Skyld. Denne Adskillelse havde samme *Nicephorus* p) selv lært mig, udiæggende den saalunde: *Overflyttes og Overflyttelse siges om de livløse Ting og dem, der saa at sige skaffes bort af andre, saaledes at man taler om deres Overgang, som fra deres Sæde fare op paa højere Throner, men om deres Overflyttelse, som mod deres egen Villie forfremmes andensteds hen af andre.* Her erindrer Forfatteren lidt efter 237 om Romerbispen *Cælestini* Ordq): *Hvis nogen Biskop forflyttes for Nyttens Skyld, da gøre han det Ikke paa egen Haand, men ikkun naar Brødrene nøde ham dertil, ikke for tom Æres, men for fælles Tarvs eller Fornødenheds Skyld.* Ligesaa om disse *Auterii* Ord): *Forflyttelse af Bisper, maa I vide, kan finde Sted for Nyttens eller Fornødenheds Skyld, men ikke efter enhvers Begærlighed eller Herskesyge. Saaledes blev Petrus, vor Læremester og Vejleder s) for Kirkens Tarvs Skyld forflyttet fra Antiochia til Rom og gik senere derfra over til Alexandriam, saasom han dersteds kunde gavne Kirken mere. Og Eusebius blev fra en lille By ifølge apostolisk Myndighed forflyttet til Alexandriam t). Ligervis gik ogsaa Felix u) paa Bispernes, de øvrige Præsters og Apostlenes fælles Raad over til Ephesum fra den Menighed, som ved Borgernes Valg var ham tilfalden, for den ypperlige Lærdoms og det herlige Levnedes Skyld, hvormed han var forseet. Thi den, som ej gør dette af egen Begærlighed eller Attraa efter forfængelig Hæder, ombytter ikke den ene Menighed med den anden, men han gaar for Nyttens eller Fornødenheds Skyld efter andre formaaende Mænds større Myndighed, Tilskyndelse og Raad over fra en mindre til en større By; ikke ledet af nogen forfængelig Ære eller Egenvillie, men føjende sig for de Mægtigeres Myndighed, enten uddreven af sit Sæde eller ogsaa bevæget af Stedets eller Folkets Tarv, og dette ikke hovmodigt, men ydmygt, forfremmet af andre.*